

Miljø- og
Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for lysåbne naturtyper og arter
på Naturstyrelsens arealer
2. planperiode 2016-2021
i Natura 2000-område nr. 134
Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose

Titel:

Natura 2000-plejeplan for lysåbne naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer.
2. planperiode 2016-2021 i Natura 2000-område nr. 134 Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose

Udgiver:

Naturstyrelsen
Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl
www.nst.dk

År:

2017

Foto:

Arrenæs. Et rigkær hvor der bl.a. lever skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl.
Fotograf: Mogens Holmen
Øvrige fotos: Jens Ole Andersen

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.:

978-87-7179-042-9

Må citeres med kildeangivelse.

1. Generelt

Der er 20. april 2016 offentliggjort Natura 2000-planer for 252 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N134 *Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose* og vedrører Naturstyrelsens arealer på 4.429 ha.

Figur 1: Oversigtskort over Natura 2000-områdets afgrænsning

- Natura2000 område
- Naturstyrelsens areal

I denne plejeplan er arealer og indsatser opdelt på henholdsvis lysåbne naturtyper og arter knyttet til de lysåbne naturtyper. Natura 2000 plejeplaner for de skovbevoksede naturtyper, samt mere detaljerede oplysninger om indsatsen i Natura 2000-områderne findes på Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan. For supplerende læsning herom henvises til Naturstyrelsens driftsplaner for det pågældende område, som findes på Naturstyrelsens hjemmeside vedr. driftsplanlægning.

Naturstyrelsen har udarbejdet et resumé af plejeplanen, som indgår i en kommunal Natura 2000-handleplan. Dette resumé er vedlagt som bilag 1.

Plejeplanen gælder for perioden 2016 -2021 og skal således senest være gennemført med udgangen af år 2021. Plejeplanen vil forsat være gældende efter 2021 og efterfølgende alene blive ajourført, når der foretages ændringer i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, ændringer i Natura 2000- eller driftsplanlægningen eller ændringer i øvrige forhold, der måtte give anledning til at ajourføre plejeplanen.

Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogram. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år.

I 2016-18 foretager Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) genkortlægning og tilstandsvurdering på alle arealer (lysåbne naturtyper og skovnaturtyper), og resultatet forventes at indgå i kommende basisanalyser for hvert enkelt område i 2019.

Få adgang til MiljøGIS overvågningsdata fra basisanalysen her:

<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=natura2000planer2h2014>

2. Områdebeskrivelse

Natura 2000-området er på 4.772 ha, og omfatter Danmarks største sø, Arresø på 4.070 ha, de to store moseområder Ellemose og Lille Lyngby Mose samt skovene Arresødal Skov, Auderød Skov og Sonnerup Skov, som alle grænser op til Arresø.

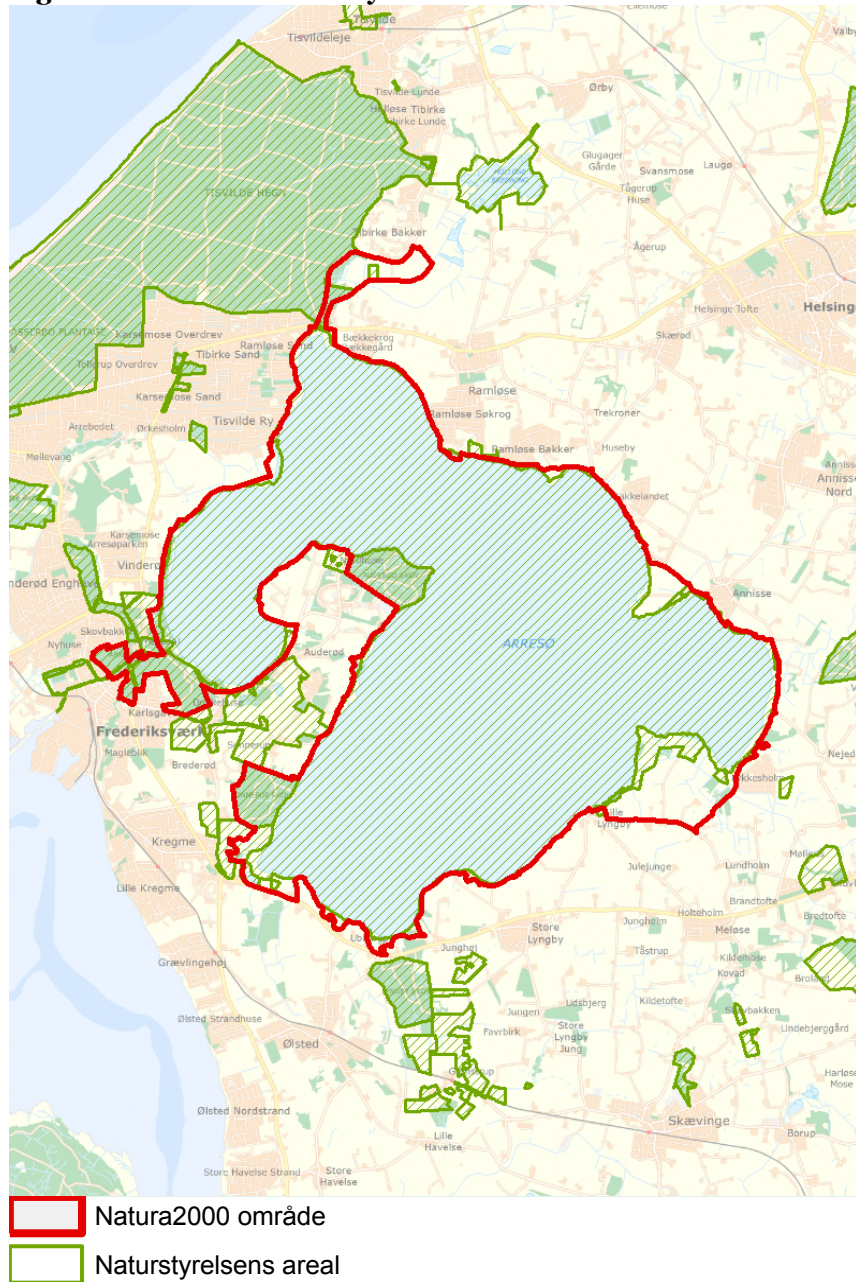
Dette Natura 2000-område er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og arters levesteder: næringsrig sø (3150), kalkoverdrev (6210), rigkær (7230), skovbevokset tørvemose (91D0), elle- og askeskov (91E0), stor vandsalamander og stor kærguldsmed foruden ynglende rørdrum og rørhøg samt trækkende havørn, fiskeørn, isfugl og stor skallesluger. Natura 2000-planens målsætninger og indsatsprogram er væsentlige elementer i beskyttelsen af disse naturtyper og arter, og af en generel sikring og forbedring af områdets naturværdier.

Arresø er i dag en næringsrig, lavvandet sø med kun sparsom plantevækst på bunden. Langs søbredden findes store rørskov og stedvist pilekrat. Fugle som havørn, fiskeørn og isfugl søger føde i søen, og om vinteren raster stor skallesluger der. I rørskovene yngler rørhøg og rørdrum. Lille Lyngby Mose består overvejende af rigkær, afgræssede enge og overdrev samt enkelte tørvegrave. Mosen er kalkrig på grund af de lag af snegle- og muslingeskaller, der blev aflejret dengang, der var fjord, og som stadig ligger nede i jorden. Området har derfor en speciel og meget artsrig flora, og også den lille skæv vindelsnegl lever her. Langs søbredden er der rørskov og pilekrat, men hvor bredden afgræsses, er den næsten ubevokset. Lige nord for Arresø ligger Ellemose, som tidligere blev benyttet til græsning, træhugst og tørveskær, men som nu er præget af birke- og ellekrat samt gamle tørvegrave. Nogle af tørvegravene er ynglested for stor kærguldsmed.

I Natura 2000-området lever også bl.a. grøn mosaikguldsmed, spidssnudet frø, løgfrø og markfirben. Disse indgår ikke i udpegningsgrundlag for Natura 2000-områder, men er generelt beskyttet efter andre regler (såkaldte bilag IV-arter).

For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På SVANAs hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Figur 2: Kort over Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området.

Ud af det samlede Natura 2000-område på 4.772 ha er langt den største del statsejet, ca. 4.429 ha.

Indenfor Natura 2000-området udgøres de væsentligste fredninger af arealerne fra Lille Lyngby og Lille Lyngby Mose og videre op langs Arresøs østside, arealerne rundt langs Hovgårds Pynt samt dele af Ellemose, Bækkekrog og Ryengen. Flere af de øvrige fredninger er enten forholdsvis små eller strækker sig kun lidt ind i området.

Billede 1. Arrenæs set fra øst.

Tabel a: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	Naturtype	Total
6210	Kalkoverdrev	4,4
7140	Hængesæk	0,7
7230	Rigkær	31,1
I alt		36,1

På udpegningsgrundlaget er endvidere flg. naturtyper:

- 3130 Søbred med småurter
- 3150 Næringsrig sø
- 3260 Vandløb
- 6410 Tidvis våd eng
- 9110 Bøg på mor
- 9160 Ege-blandskov
- 91Eo Elle- og askeskov
- 3140 Kransnålalge- sø
- 3160 Brunvandet sø
- 6430 Urtebræmme
- 9130 Bøg på muld
- 91Do Skovbevokset tørvemose

Desuden er der i udpegningsgrundlaget nævnt følgende arter, der forekommer, eller har potentiale til at kunne indfinde sig, i Naturstyrelsens dele af Natura 2000-området:

- Stor kærguldsmed

- Skæv vindelsnegl
- Sumpvindelsnegl
- Stor vandsalamander
- Rørdrum (Y)
- Havørn (T)
- Fiskeørn (T)
- Stor skallesluger (T)
- Rørhøg (Y)
- Isfugl (Y)

Billede 2. Dronningholm Mose, hvor bæveren har etableret sig.

3. Status for gennemførelse og erfaringer fra 1. plejeplanperiode

Plejeplanen for 1. planperiode omfattede 8 plejetiltag. Der blev gennemført en række løbende tiltag som græsning på rigkær, enge og overdrev samt slåning af rørskoven på landfaste arealer.

I Ll. Lyngby Mose blev i samarbejde med Hillerød Kommune gennemført et større enkeltstående naturgenopretningsprojekt for at sikre optimal hydrologi for tørven og vegetationen i de særdeles værdifulde enge og overdrev i området og for at sikre mod oversvømmelse med søvand fra Arresø. Derudover blev der foretaget knusning og rydning af opvækst på rigkær, enge og overdrev samt enkeltstående indgreb, primært i isvintre i form af rydning af opvækst og slåning af rørskoven, for at tilgodese rørdrum og rørhøg. ”Bekendtgørelse om færdsel mv. på Arresø. BEK nr 334 af 07/04/2016” regulerer færdslen på søen for bl.a. at tilgodese rørdrum, rørhøg og stor skallesluger. Prædation reguleres primært for at tilgodese rørdrum og rørhøg. Ydermere er der etableret nye vandhuller af hensyn til stor vandsalamander.

Naturstyrelsen har gennemført en evaluering i form af en statusopgørelse og overvejelser om hvilke erfaringer, der kan drages af første planperiode. Med baggrund i denne evaluering kan Naturstyrelsen konkludere, at de planlagte indsatser er gennemført i plejeperioden for Naturstyrelsens arealer og at disse indsatser har bidraget positivt til opfyldelse af Natura 2000-planens målsætninger.

Billede 3. Etablering af dige i Ll. Lyngby Mose ud mod Arresø

Billede 4. Køer i Ll. Lyngby

Tabel b: Status for gennemførelse af plejeplanens mål for 1. planperiode 2009-2015.

Gennemførte indsatser	8	Gennemførte indsatser (areal)	25 ha	100 %
Ikke-gennemførte indsatser	0	Ikke-gennemførte indsatser (areal)	0 ha	0 %

Billede 5. Sumphullæbe er en af de orkideer der findes i Ll. Lyngby Mose. I 2016 er endvidere set den sjældne orkide Pukkellæbe i området

Generelle bemærkninger og konkrete erfaringer i forhold til 1. generations plejeplanlægning

Generelle bemærkninger

Afgræsning i Ll. Lyngby Mose og på flere af de andre græssede arealer er sket med kreaturer. Det kan være en udfordring at få foretaget den optimale afgræsning blandt andet, fordi det kan være svært at forudsige græsproduktionen det enkelte år. Derudover er det ikke nemt at få kreaturerne til at afgræsse de mest våde arealer og arealer med megen opvækst af pil og anden busk- samt træopvækst,

Der er vedtaget en ny Bekendtgørelse for Arresø den 7. april 2016. Bekendtgørelsen fastsætter rammer for færdsel på søen.. Bekendtgørelsen har til formål:

- 1) at beskytte naturværdierne i og omkring Arresø,
- 2) at sikre en rekreativ benyttelse af Arresø og dens bredarealer, der giver borgerne gode muligheder for et friluftsliv i harmoni med hinanden, floraen og faunaen, og
- 3) at sikre de landskabelige værdier på og omkring Arresø.

Konkrete erfaringer

I Ll. Lyngby Mose er hydrologien justeret således, at der er forsøgt skabt optimale forhold i de værdifulde rigkær i området. Dette er sket ved at etablere stigbord i flere af de grøfter, der afvander de mest værdifulde områder, således at de kan justeres med henblik på en sikring af optimale fugtighedsforhold i tørven. Derudover er der etableret 2 diger (hver ca. 70 m langs Arresøs bred i den nordlige del af Ll. Lyngby Mose for at sikre, at næringsrigt vand fra Arresø ikke løber ind over de værdifulde rigkær og overdrev. Projektet i Ll. Lyngby Mose er gennemført i samarbejde med Hillerød Kommune, der har stået for ansøgning, og afrapportering til NaturErhvervstyrelsen, der har finansieret hydrologitiltagene.

På Arrenæs er der ryddet ca. 1 ha pilekrat, som efterfølgende er plejet ved græsning med henblik på at arealet kan udvikle sig til et rigkær.

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger, og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der sikres sammenhæng mellem forekomster af naturtyperne kalkoverdrev (6210) og rigkær (7230) med henblik på at gøre arealet mere robust a) overfor pludselige hændelser (f.eks. ekstreme vejrforhold), b) for at mindske randpåvirkninger fra omkringliggende landbrugsarealer eller c) for at bidrage til etablering af større driftsenheder.
- Naturstyrelsen vil være særligt opmærksomme på naturtyperne kalkoverdrev (6210), tidvis våd eng (6410) og rigkær (7230) samt arten stor kærguldsmed, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens *mål* for de ovenstående lysåbne naturtyper i denne planperiode. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype.

Desuden præsenteres de typer af *plejetiltag*, som Naturstyrelsen vil anvende på baggrund af Naturstyrelsens erfaringer og bedste viden om naturpleje, der blandt andet omtales i det vejledende indsatskatalog for Natura 2000-plejeplanlægning for lysåbne naturtyper, Skov- og Naturstyrelsens Naturplejestrategi (1999), Naturstyrelsens plejebog om 'Græsning og høslæt i naturplejen', Naturstyrelsens plejebogsserie for henholdsvis overdrev, ferske enge, søer, strandenge, hede, mose, små vandhuller samt Naturstyrelsens Naturportal.

På et areal kan der forekomme mere end én slags plejetiltag.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens vurdering af omfanget af de enkelte plejetiltag, der vil blive gennemført i plejeplanens periode. På Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000 findes links til kort med detaljerede oplysninger om mål og indsatser på lokalitetsniveau.

Plejemål og plejetiltag for lysåbne naturtyper

Der vil på de lysåbne naturtyper i dette Natura 2000-område blive foretaget *løbende* pleje, med henblik på opretholdelse af naturtypen i form af henholdsvis græsning på rigkær (7230), hængesæk (7140) og kalkoverdrev (6210), og slåning uden fjernelse af det slåede på rigkær (7230), jf. nedenstående tabeller.

Der foretages endvidere *enkeltstående* indgreb i form af rydning af bevoksning på rigkær (7230).

I medfør af Bekendtgørelsen vil der ske en indsats med henblik på begrænsning af færdsel i rørskovene for at tilgodese Rørdrum og Rørhøg samt på søen for at sikre ro til Stor skallesluger.

Tabel c: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	7230	Rigkær	Sikring af naturtypen	31,0
			Naturtypebevarende pleje	30,5
			Naturlig dynamik	0,5
	7140	Hængesæk	Sikring af naturtypen	0,7
			Naturtypebevarende pleje	0,7
	6210	Kalkoverdrev	Sikring af naturtypen	4,4
			Naturtypebevarende pleje	4,4

Tabel d: Planlagte enkeltstående plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	7230	Rigkær	Rydning af bevoksning	Eksisterende	0,1

Tabel e: Planlagte løbende plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	7230	Rigkær	Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslåede	Eksisterende	5,3
			Græsning	Eksisterende	25,2
			Andet areal uden drift	Eksisterende	0,5
			Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,5
			Rydning af bevoksning	Eksisterende	0,1
	7140	Hængesæk	Græsning	Eksisterende	0,7
	6210	Kalkoverdrev	Græsning	Eksisterende	4,4

Særlig indsats for arter

Som hovedregel vil arterne på udpegningsgrundlaget have gavn af plejetiltagene for naturtyperne i de områder som arten er eller potentielt kan blive tilknyttet. Disse plejetiltag fremgår af tabel d og e.

Naturstyrelsen planlægger ikke yderligere indsats for arterne på udpegningsgrundlaget end de plejetiltag, der er oplyst under plejeplanerne for de lysåbne naturtyper.

En mere detaljeret beskrivelse af specifikke artsplejetiltag fremgår af Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000.

Billede 6. Der er et rigt fugleliv omkring Arresø

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på arealet forventes at medføre, at de i Natura 2000-planen udpegede naturtyper og arter på sigt kan opnå en gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres natur/skovtilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.

- For arter uden tilstandsvurderingssystem og for deres levesteder er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne.
- De kortlagte levesteder for rørdrum og rørhøg inden for Natura 2000-området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
- Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede arter på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levesteder for isfugl som ynglefuglsikres eller øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede ynglesteder for arten i området. Afgørelser i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering.
- Natura 2000-området, skal bidrage til at sikre levesteder for levedygtige bestande på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levestederne for havørn, fiskeørn og stor skallesluger som trækfugle i området sikres eller øges, således at der findes egnede raste- og fødesøgningssteder for arterne. Afgørelser i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering.

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område nr. 134 Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose

Natura 2000-området er på 4.772 ha langt den største del er statsejet, ca. 4.429 ha., og omfatter Danmarks største sø, Arresø på 4.070 ha, de to store moseområder Ellemose og Lille Lyngby Mose, samt skovene Arresødal Skov, Auderød Skov og Sonnerup Skov, som alle grænser op til Arresø.

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og/eller arters levesteder: næringsrig sø (3150), kalkoverdrev (6210), rigkær (7230), skovbevokset tørvemose (91D0), elle- og askeskov (91E0), stor vandsalamander og stor kærguldsmed foruden ynglende rørdrum og rørhøg samt trækkende havørn, fiskeørn, isflugl og stor skallesluger. Natura 2000-planens målsætninger og indsatsprogram er væsentlige elementer i beskyttelsen af disse, og af en generel sikring og forbedring af områdets naturværdier.

Tabel I: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen
Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	Naturtype	Total
6210	Kalkoverdrev	4,4
7140	Hængesæk	0,7
7230	Rigkær	31,1
I alt		36,1

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger, og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der sikres sammenhæng mellem forekomster af naturtyperne kalkoverdrev (6210) og rigkær (7230) med henblik på at gøre arealet mere robust a) overfor pludselige hændelser (f.eks. ekstreme vejrforhold), b) for at mindske randpåvirkninger fra omkringliggende landbrugsarealer eller c) for at bidrage til etablering af større driftsenheder.
- Naturstyrelsen vil være særligt opmærksomme på naturtyperne kalkoverdrev (6210), tidvis våd eng (6410) og rigkær (7230) samt arten stor kærguldsmed, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget.

Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	7230	Rigkær	Sikring af naturtypen	31,0
			Naturtypebevarende pleje	30,5
			Naturlig dynamik	0,5
	7140	Hængesæk	Sikring af naturtypen	0,7
			Naturtypebevarende pleje	0,7
	6210	Kalkoverdrev	Sikring af naturtypen	4,4
			Naturtypebevarende pleje	4,4

Tabel III: Planlagte enkeltstående plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	7230	Rigkær	Rydning af bevoksning	Eksisterende	0,1

Tabel IV: Planlagte løbende plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	7230	Rigkær	Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslæede	Eksisterende	5,3
			Græsning	Eksisterende	25,2
			Andet areal uden drift	Eksisterende	0,5
			Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,5
			Rydning af bevoksning	Eksisterende	0,1
	7140	Hængesæk	Græsning	Eksisterende	0,7
	6210	Kalkoverdrev	Græsning	Eksisterende	4,4

Særlig indsats for arter

Plejen af områdets lysåbne naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget.

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på arealet forventes at medføre, at de i Natura 2000-planen udpegede naturtyper og arter på sigt kan opnå en gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres natur/skovtilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.
- For arter uden tilstandsvurderingssystem og for deres levesteder er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne.
- De kortlagte levesteder for rørdrum og rørhøg inden for Natura 2000-området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
- Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede arter på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levesteder for isfugl som ynglefuglsikres eller øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede ynglesteder for arten i området. Afgørelser i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering.
- Natura 2000-området, skal bidrage til at sikre levesteder for levedygtige bestande på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levestederne for havørn, fiskeørn og stor skallesluger som trækfugle i området sikres eller øges, således at der findes egnede raste- og fødesøgningssteder for arterne. Afgørelser i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering.

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Naturstyrelsen

Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl

www.nst.dk